

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIA VARHAISKASVATUKSESSA

3-5 –vuotiaat

Satu Korhonen, Suvi Kamppuri & Linda Prepula

24.3.2021

TVT:n rooli varhaiskasvatuksessa

Yksi laaja-alaisen osaamisen osa-alueista monilukutaidon kanssa

Tarvitaan arjessa, vuorovaikutuksessa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa

Kasvatuksellinen ja koulutuksellinen tasa-arvo edistyy

Varhaiskasvatus tukee, tutustuttaa, opastaa, mahdollistaa

Monipuolinen, lasta osallistava oppimisympäristö

Monipuoliset työ- ja toimintatavat

Miten TVT:tä käytetään arjessa

Tutkitaan ja havainnoidaan tvt:n roolia arjessa

Tutustutaan erilaisiin tvt-välineisiin, sovelluksiin ja peleihin

Digitaalinen dokumentointi

Sisällön tuottaminen

Monipuolinen ja turvallinen käyttö

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIAN ROOLI ARJESSA: TUTKIMINEN JA HAVAINNOINTI

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiseröjen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijät: Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen digitutorit

Toimintojen / leikkien rikastaminen

- Seinälle voi heijastaa värejä, muotoja, erilaisia taustoja...
- Äänimaailmojen hyödyntäminen
- Ilmaiset kuvapankit

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijät: Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen digitutorit

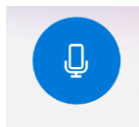
Äänen nauhoittaminen

Ääntä voidaan nauhoittaa puhelimen tai tabletin ääninauhurilla

Ääntä voidaan nauhoittaa myös läppärillä tai tietokoneella, jossa mikrofoni

Kirjoita Windowsin hakukenttään "puheentallennus", niin löydät tarvittavan sovelluksen

Paina kuvaketta niin nauhoitus käynnistyy

Erilaiset äänet

Nauhoitetaan puhelimelle tai tabletille etukäteen erilaisia päiväkodissa kuuluvia ääniä, esim. oven avaaminen, vessan vetäminen, lasten leikkiminen, tiskikoneen hurina, veden valuminen, kävely, trampoliinilla pomppiminen jne.

Kuunnellaan ääniä yhdessä ja yritetään arvata, mikä ääni on kyseessä.

Mietitään yhdessä, mistä voisi kuulua ääniä ja nauhoitetaan lasten ehdottamat äänet.

Papunetin äänipankista löytyy valmiita ääniä

Kuva: [File:Bee - Bot.jpg - Wikimedia Commons](#)

Bee-botit

- Mitä pienempi lapsi, sitä yksinkertaisempi rata
- Erilaisia ratoja: lyhyt rata, jonka päässä esim. Beebotin koti tai ruoka, värien opettelu, laulukortit, erilaisia eläimiä, tie...
- Ruudut voi tehdä lattiaan maalarinteipillä/kartongille/kankaalle/palikoista/lego ista/kynistä. 1 ruutu = 15 cm x 15 cm, läpinäkyvän ruudukon käyttäminen (alle taustaksi jotain)
- Beebot liikkuu yhdellä painalluksella yhden ruudun verran

Bee-Bot vinkkejä varhaiskasvatukseen

- Harjoitellaan **värejä, muotoja tai käsitteitä/sanastoa** (*huom! suomen kielen oppiminen*). Liikuta Bee-Bot sinisen neliön päälle/punaiseen ruutuun/ruutuun jossa kuva jostain tietystä asiasta.
- Ruudukkoon laitetaan **liikunta-/asentokortteja**, joiden kohdalle päästyä suorita liike/tietty lukumäärä liikkeitä.
- Bee-Bottien avulla voi harjoitella myös **suuntia**: eteenpäin- taaksepäin – oikealle – vasemmalle jne.
- Bee-Bottien avulla voidaan myös **piirtää** paperille: kiinnitä kynä Bee-Bottiin teipillä, liikuta Bee-bottia nuolinäppäinten avulla ja katso millaisia kuvioita Bee-Bot piirtää. (*Vinkki: Bee-Bot piirtää ympyrän, kun näppäilet neljä kertaa oikealla tai vasemmalle käännös -näppäintä*).
- Bee-Bot voi myös olla **arpomassa vuoroja** lasten kesken. Muodostetaan piiri ja asetetaan Bee-Bot piirin keskelle. Ohjelmoidaan Bee-Bot kääntymään 3-8 kertaa oikealle/vasemmalle ja painetaan "GO". Bee-Bot alkaa pyörimään. Katsotaan kenen kohdalle Bee-Bot pysähtyy.

TUTUSTUMINEN ERILAISIIIN TVT- VÄLINEISIIN, SOVELLUKSIIN JA PELEIHIN

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijät: Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen digitutorit

Dokumenttikameran käyttövinkit

- Luonnon eri esineiden/asioiden esittäminen
- Liikuntakorttien esittäminen, liikutaan ohjeen mukaan
- Lasten omien/perheen valokuvien esittäminen
- Omien töiden/tehtävien esittely
- Taiteiden esittäminen
- Taidetekniikoiden esittäminen/ohjaaminen
- Lapsi tekee itse taidetta kameran alla esittäen muille
- Kuvan nimeämiset, ala- ja yläkäsitteet
- Nukketeatteri
- Laulukortit; kuvat yksitellen etenee laulun mukaan esitettynä
- Laulutuokio; soittaminen soittimen/kuvan näyttäminen, mikä seuraavaksi soi
- Lorukortit

Sovellukset ja pelit

- Valitse lapselle ja ikätasolle sopiva sovellus
- Mieti, mitä haluat lapsen oppivan
- Tabletin hallinnan opettelu, yhden sormen käyttäminen, hienomotoriikka, hahmottaminen, syy-seuraus –suhde, matemaattiset taidot jne.
- Vuorottelun opettelu, jakaminen, odottaminen
- Pareittain yhdessä tekeminen
- Huoltajille tiedoksi mitä sovelluksia/pelejä päiväkodissa käytetään

Palapelisovellukset

- Erilaisia palapelejä, esim. **SpacePuzzle**, **SeasonPuzzle** (Scot Adelman). Peleissä 9 palaisia palapelejä.
- Mahdollisuus tehdä omasta kuvasta palapeli sovelluksella **PuzzleMaker**.
- **Kids Jigsaw puzzles** valittavana eri vaikeustason palapelejä (6,9,16,25,36 tai 49 palaa). 14 ilmaista palapeliä kategoriassa Free Sample, muut kategoriat maksullisia. Ei mainoksia.

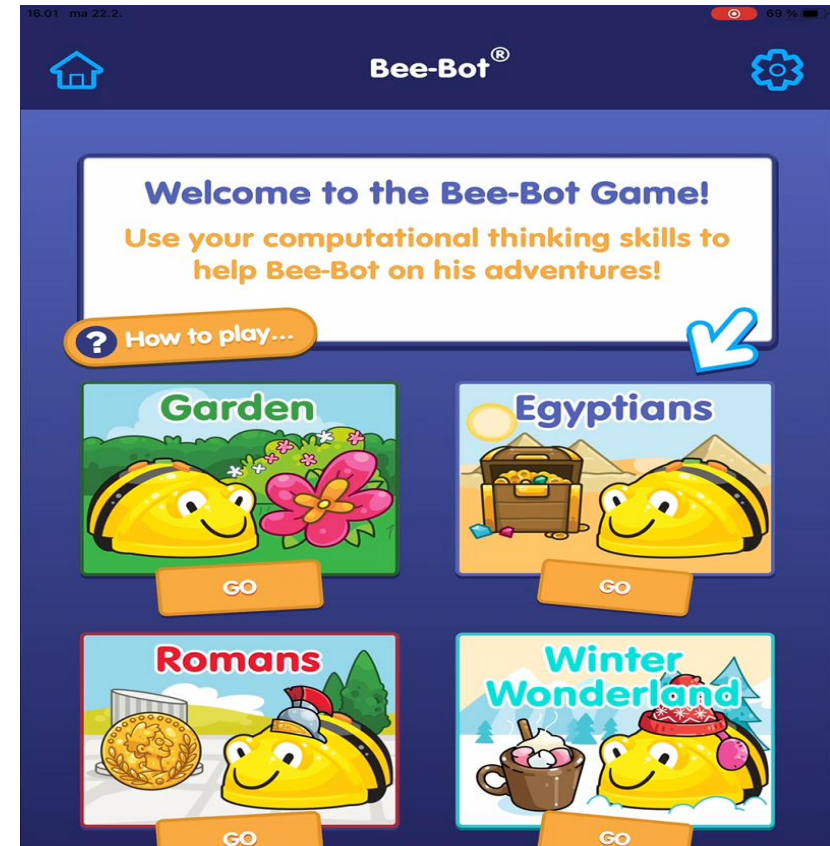
Molla ABC

- Kirjainten ja numeroiden hienomotorinen harjoittelu.
- Tätä suosittelevat myös toimintaterapeutit!
- Yksinkertainen, selkeä ja motivoiva.

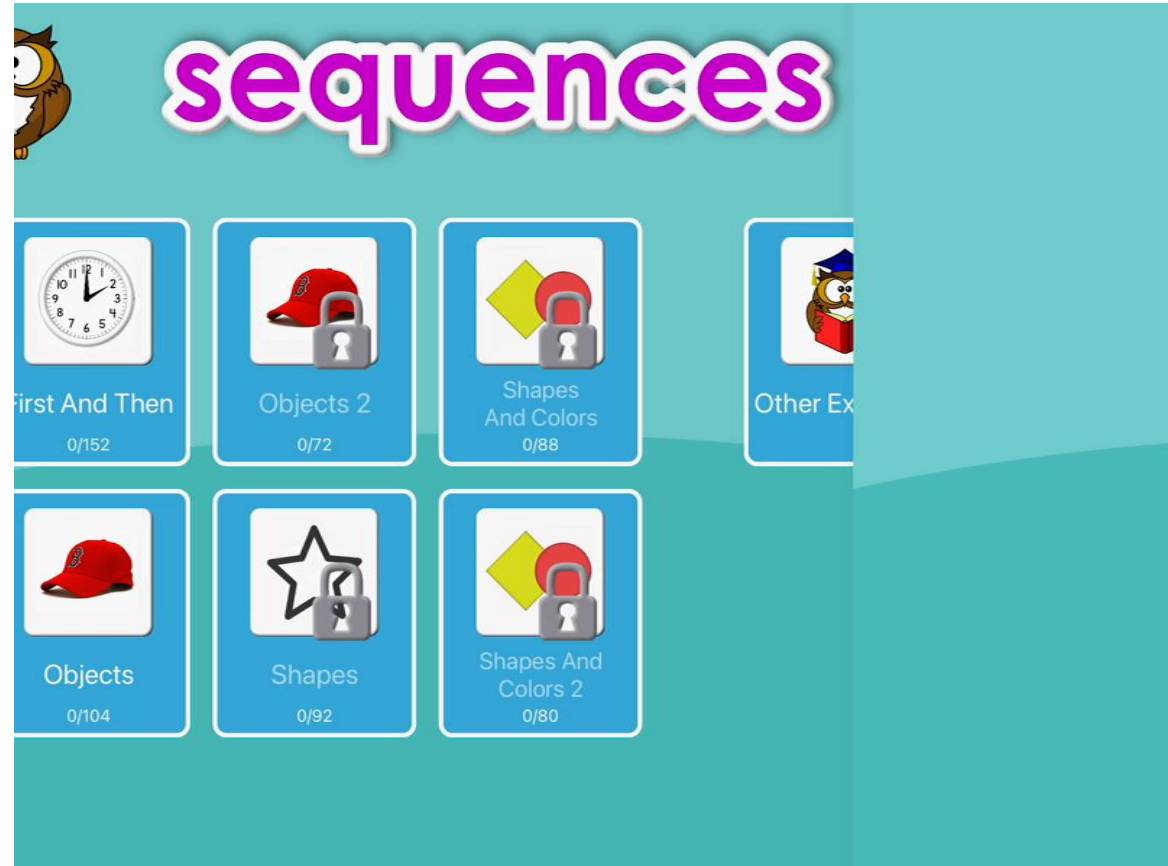
BeeBot

- Ohjelmoinnin opetteluun, looginen päättely, syy-seuraus -suhde
- Toimii samalla periaatteella kuin oikeat Beebotit
- Vaikeusasteeltaan erilaisia tasoja. Voidaan pelata myös pienen ryhmän kanssa yhdessä screenille heijastettuna.

Sequences

- Loogisen ajattelun kehittymiseen
- Ensin – sitten
- Sarjoittaminen

DIGITAALINEN DOKUMENTOINTI

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijät: Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen digitutorit

Valokuvaustehtäviä lapselle

- Kuva lempipaikasta / pelottavasta paikasta päiväkodissa
- Kuva leikistäsi tai lempileluista
- Legorakennelman tmv. kuvaaminen ennen purkamista
- Projektien valokuvaaminen
- Kuvaustehtävät luonnossa: mitä näet, etsi jotain kaunista, eri väreit, erilaiset materiaalit (kova, pehmeä), tee taulu luonnonmateriaaleista ja kuvaa se, erilaisten jälkien kuvaaminen
- Kaverista kuvan ottaminen

Selfie

Jokainen lapsi saa ottaa aikuisen avustuksella itsestään selfien. Selfien voi ottaa puhelimella tai tabletilla.

Selfiet voidaan tulostaa seinälle "valokuvakehyksiin".

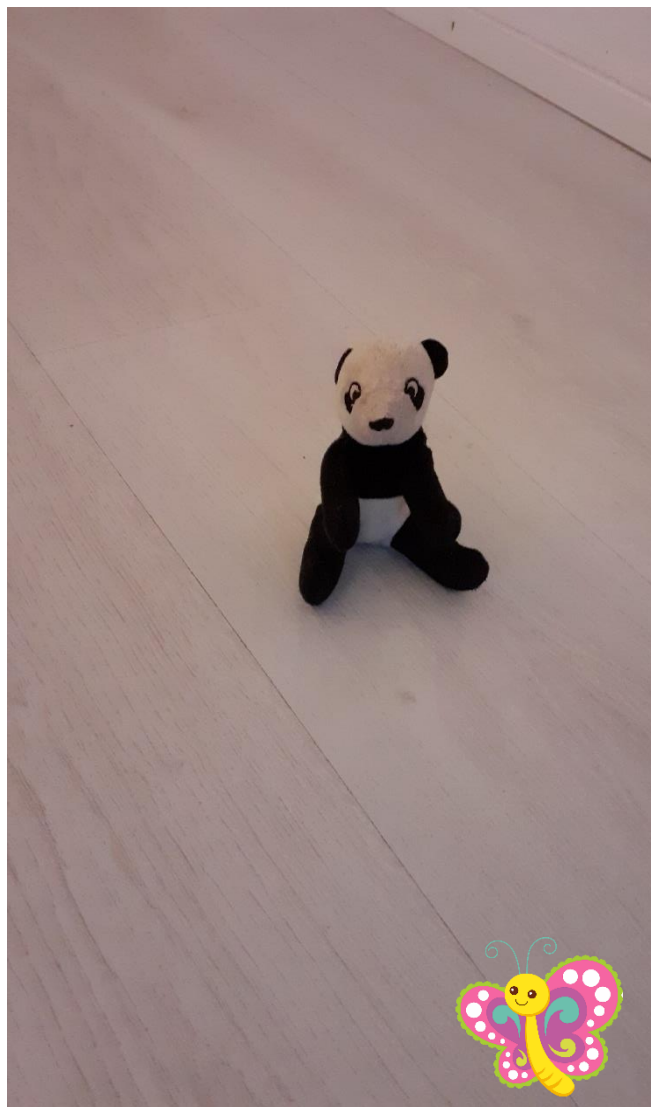
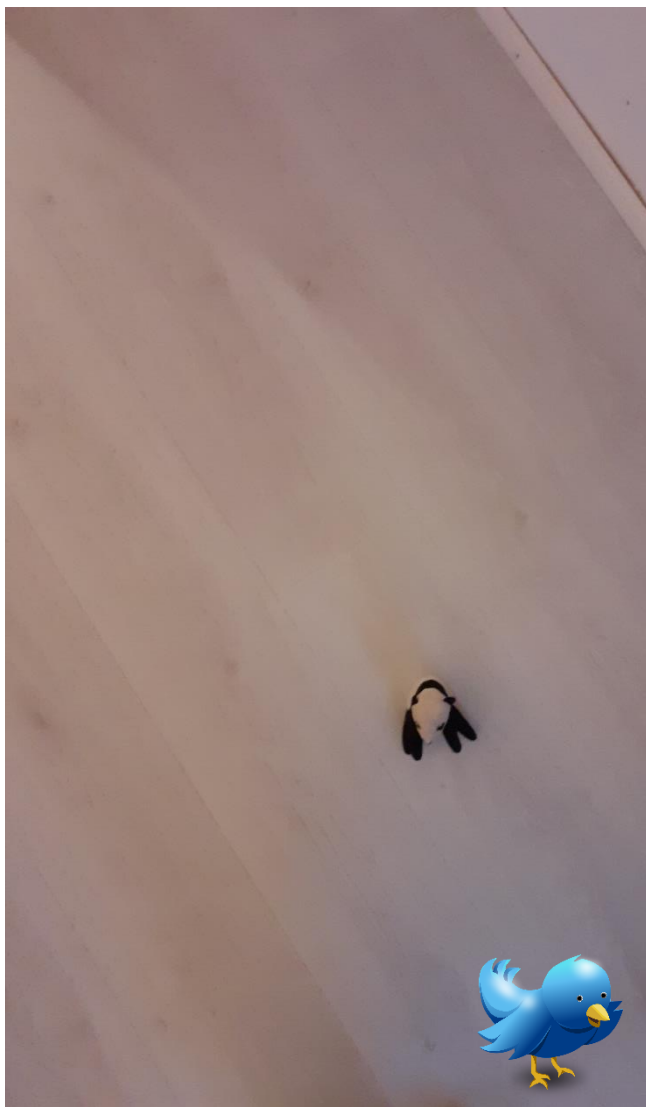
Niitä voidaan katsoa myös tykin kautta seinälle heijastaen ja voidaan arvuutella, kuka lapsi on kuvassa.

Kuvaaminen eri perspektiiveistä

Tehtävänä kuvata jotain kohdetta eri perspektiiveistä: sammakko-, perhos- ja lintuperspektiivi. Mietitään yhdessä, miten eläimet liikkuvat, millä korkeudella. Voidaan tehdä myös kuvausrata, jossa erilaisia kuvauskohteita. Kohteen kohdalla lapsi nostaa pussista kuvan sammakosta, perhosesta tai linnusta ja ottaa kuvan kohteesta kortin eläimen mukaisesti.

Tutkitaan kuvia yhdessä. Mistä perspektiivistä kuva on otettu? Kuvia voidaan koota seinälle ko. eläimen alle.

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijät: Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen digitutorit

Erilaiset ilmeet

Kuvataan lasten erilaisia ilmeitä. Voidaan katsoa näitä yhdessä ja nimetä tunteita. Lapselle voidaan tehdä myös omat tunnekortit omilla kuvilla.

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiseröjen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijät: Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen digitutorit

Valokuvaustehtäviä

Yksityiskohdan kuvaaminen

Kuvaa jotakin tavaraa hyvin läheltä.
Arvuutellaan yhdessä, mikä tavara voisi olla?

Värien kuvaaminen

Lähtekää retkelle ja päättäkää, mitä väriä bongaillette
ympäristöstä. Kuvatkaa esim. sinisiä tai keltaisia asioita.
Millaisia asioita ympäristöstä löytyy?

SISÄLLÖN TUOTTAMINEN

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijät: Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen digitutorit

Soiton nauhoittaminen

Soitetaan soittimilla yhdessä ja nauhoitetaan se joko puhelimen tai tabletin ääninauhurilla. Kuunnellaan valmis biisi yhdessä.

Voidaan pyytää lapsia soittamaan hiljaa – kovaa jne. ja kuunnellaan, kuulostaako musiikki erilaiselta.

Voidaan soittaa myös erilaisia tunteita. Miltä kuulostaa vihainen soitto, entä iloinen? Kuulostaako joku *soitin* surulliselta?

Omat jumppaliikkeet

- Kuvataan videolle lasten omia jumppaliikkeitä ja tehdään niitä yhdessä jumppatuokiolla.
- Liikkeet voivat olla myös "supersankariliikkeitä" tai "temppuja".

Mainoskuvan ottaminen

- Mainoksia voi tehdä monista eri asioista (tuotteet, esineet, ruuat, leikit)
- Mainos voi kertoa hyvästä tai pahasta asiasta
- Lavastettu kuva, johon voi rakentaa esim. taustan
- Pelkkä esine vai mukana myös käyttäjä
- Kun kuva valmis, tekstin lisääminen (myyntilauseet, tuotteen kuvailut, perustelut)
- Mainokset voidaan koota seinälle tai niistä voidaan ottaa kuva ja liittää lapsen kasvun kansioon

Kamerakynän -pedagogiikka

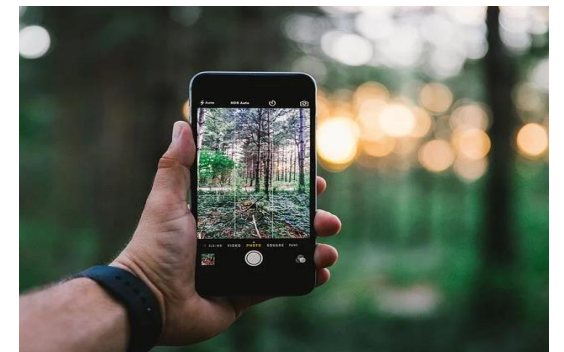
- Pedagoginen malli, jossa oppimista ohjataan yksinkertaisilla videokuvauks- ja kuvatehtävillä
- "Kameran pitäisi olla kuin kynä, jolla ihminen ilmaisee ajatteluaan." (Alexandre Astruc 1948)

1) Kuvaustehtävä: ongelma, jonka lapset ratkaisevat kuvaamalla

2) Katselutehtävä: videota tulkitaan, tutkitaan yhdessä

Miten kuvaaminen auttaa oppimaan?

- konkretisoi, kuvallistaa ja toiminnallistaa, aktiivista oppimista
- Oppimisympäristö laajenee, työskentelyn moninaisuus
- Jäsentää havaintoja ja ajatuksia
- Ohjaa tarkkaavaisuutta, tukee toiminnanohjausta
- Kehittää ja motivoi vuorovaikutusta, opitaan yhdessä
- Vahvistaa omistajuutta ja tuottaa oppimista edistäviä emootioita

Kamerakynän pedagogiikka, vinkkejä

- Samalla kirjaimella alkavia asioita
- Värit, muodot, adjektiivit
- Matikkatarina
- Etsi päiväkodista jokin kone
- Vuodenajan merkkejä
- Puun osat
- Päiväkodin pihan esittely, kuvaa yksi paras paikka
- Temppuradan käyttöohje
- Valokuvapiilotusleikki
- Tunteet: video, jossa tulet iloiseksi, surulliseksi jne. Mikä tunteen aiheuttaa?
- Äänetön musiikkielokuva: soita tunteen mukaan.
- Kuvaa retkeltä jotakin, mitä muut eivät ole huomanneet
- Työskentelyprosessin kuvaus: vesivärimaalaaminen, käsien pesu, pukeutuminen

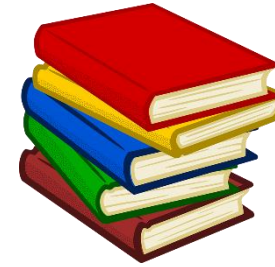
Jos kiinnostuit kamerakynän pedagogiikasta

- **Kaikki kuvaa EDU**. Ilmaisella verkkokurssilla tutustutaan kamerakynän pedagogiikkaan itsenäisesti tai työkaverien kanssa. Koulutuksessa on paljon esimerkkejä oikeista opetustilanteista eri oppiaineissa niin videoiden kuin esimerkkienkin muodossa. Koulutuksessa käydään lävitse niin teoriaa kuin käytäntöä sekä elokuvan perusasioita. [Kaikki Kuvaa EDU](#) 19.3.2021
- **Kamerakynä-foorumi** Facebookissa on ryhmä, jossa kamerakynän pedagogiikasta jaetaan kokemuksia, ideoita ja kysymyksiä. Sieltä löytää lisäksi ajantasaista tietoa kamerakynän pedagogiikasta.
- **Kamerakynän pedagogiikka opettajan käsikirja**. [kamerakynan pedagogiikka - opettajan kasikirja \(2017\) web.pdf](#) 19.3.2021
- **Kamerakynäpakka**. Pakassa 52 ideaa hyödyntää videokameraa opetuksen välineenä. Harjoituksia sekä menetelmiä eri oppiaineisiin, ryhmäytymiseen sekä elokuvailmaisuun. [Kamerakynäpakka \(kamerakynapakka.blogspot.com\)](#) 19.3.2021
- **Videopensseli-opas**. Oppaassa esitellään menetelmä, joka on mediakasvatuksellisen elokuvakasvatuksen työväline. Videokameran välityksellä tutkitaan, tarkastellaan sekä havainnoidaan ympäristöä. Menetelmän avulla voidaan tuoda mediakasvatuksellisuutta opetuksen eri aihealueisiin ja sitä voidaan hyödyntää esi- ja alkuopetuksessa. [videopensseli_071209.pdf \(kultuurivalve.fi\)](#) 19.3.2021

MEDIAKASVATUS: MONIPUOLINEN JA TURVALLINEN KÄYTTÖ

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijät: Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen digitutorit

Mitä mediakasvatus on?

- Mediaa ovat esimerkiksi kirjat, lehdet, televisio-ohjelmat, elokuvat, digitaaliset pelit sekä musiikki (Mediapoluilla 2020).
- ***Mediakasvatuksen avulla opetellaan erilaisten mediavälineiden käyttöä, tutustutaan mediasisältöihin sekä jäsennellään niitä.***
- Mediakasvatus edistää ja vahvistaa sekä lasten että aikuisten valmiuksia ja osaamista nykyisessä mediakulttuurissa elämiseen (Mediakasvatusseura 2020).
- Mediakasvatus on tavoitteellista vuorovaikutusta, jonka päämääränä on kehittää kasvatettavan medianlukutaitoja (Mediataitokoulu 2015).

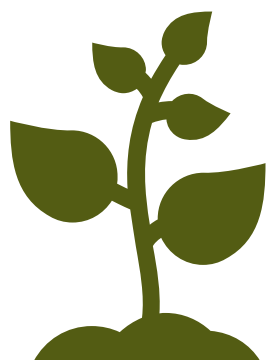

Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa

- ***Mediakasvatus näkyy vahvasti varhaiskasvatussuunnitelmassa:***
- “Varhaiskasvatuksessa mediakasvatuksen tehtävänä on tukea lasten mahdollisuuksia toimia aktiivisesti ja ilmaista itseään yhteisössään”
- “Lasten kanssa tutustutaan eri medioihin ja kokeillaan median tuottamista leikinomaisesti turvallisissa ympäristöissä”.
- “Mediassa esiintyviä teemoja voidaan käsitellä lasten kanssa esimerkiksi liikunnallisissa leikeissä, piirtämällä tai draaman keinoin”.

Lapsen kehittyvä medialukutaito

Taulukko:

<https://www.mediapoluilla.fi/wp-content/uploads/2020/01/mediapolut.jpg>

KASVATUS-TAVOITTEET

alle 2 v.

2–3 v.

4–5 v.

6–7 v.

Tutustutaan eri medioihin	puhe ja kieli, kuvat ja kuvakirjat, ääni ja äänen lähteet, rytmi ja loruttelu, videoklipit tutuista asioista myös osana perushoitoa	lyhyet sadut, runot ja kirjat, äänimaailmat ja audiovisuaaliset tarinat, laulut ja musiikki monipuolisesti erilaisia mediaesityksiä	monipuolinen lastenkirjallisuus ja -musiikki tiedonhaku ja viestiminen, symbolit ja logot tv-ohjelmat, digitaaliset pelit	tiedonhaku oppimisessa, esim. tietokirjat, internet tiedonvälitys, esim. uutiset, lehdet, radio elokuvat, mediataide median erilaiset lajityypit, esim. taidekuva, lehtikuva
Pohditaan lasten elämään liittyvää mediasisältöä ja sen todenmukaisuutta ja samalla harjoitellaan kehittyvää lähde- ja mediakriittisyyttä	mieluisat ja tutut sisällöt esim. musiikki ja mediahahmot katsellaan, kuunnellaan ja sanoitetaan koettua	mediahahmot ja omat mediasuosikit sanoitetaan sitä, mikä on satua luetaan, tutkitaan ja leikitään yhdessä	sadun ja toden eron tutkiminen samastuminen ja roolimallit keskustellaan, tulkitaan ja tuotetaan yhteisiä merkityksiä	media ihmisten tuottamana sisältönä erilaiset näkökulmat, tiedon lähteet ja luotettavuus mainonta ja stereotypiat, esim. sukupuolittuneet roolit mediassa arvioidaan ja pohditaan kriittisesti
Lapset saavat kokemuksia median tuottamisesta leikinomaisesti turvallisissa ympäristöissä	puhuminen ja kielellä leikkittely kehollinen ilmaisu esim. tanssi, äänet ja musisointi kuvat esim. maalaamalla ja aikuisen kanssa kuvaamalla	eleet, ilmeet ja tunnetilat eri ilmaisukeinoin, tunteet mediassa valokuvat ja videot kuvausleikin, kerronta ja sadutus mediaan liittyvät askartelut	omat tarinat ja sadut, kuvaesitykset, videot ja äänitykset peliesittelyt, itse suunnitellut pelimaailmat pelilliset keinot toiminnassa, esim. liikunta ja motivointi	itse tehdyt lehdet, kirjat ja sarjakuvat, käsikirjoitettu elokuva, animaatio kerronnan keinot, esim. kuvan muokkaus ja rajaus, mittasuhteilla ja äänimaisemilla leikkittely
Tutkitaan ja havainnoidaan TVT:n roolia arkielämässä sekä tutustutaan erilaisiin TVT-välineisiin, sovelluksiin ja peleihin	ympäröivän median ja teknologian sanoittaminen turvalliset medialelut, esim. leikkikamerat ja -puhelimet	TVT:n arkikäytön havainnointi esim. tiedonhaku ja viestintä kännykällä tutustuminen äänentallennus- ja kuvausvälineisiin media ja TVT monipuolisesti leikkiympäristössä	TVT apuna arjessa esim. sää-, kartta- ja reittisovellukset välineiden käytön perustaidot, esim. kuvaaminen leikillinen tutustuminen teknologiaan, esim. robotit ja älylelut	TVT oppimisessa ja tutkimisessa, erilaiset välineet, sovellukset ja oppimispelit, teknologiaa hyödyntävä rakentelu tutustuminen tietokoneeseen, leikillinen kirjoittaminen
Opetellaan käyttämään mediaa vastuullisesti ottaen huomioon oma ja toisten hyvinvointi	rauhalliset ja lyhyet hetket aikuisen kanssa selkeä virikemaailma suojelu voimakkailta kuvilta, ääniltä ja sisällöiltä	aikuisen malli, luvan kysyminen kuvaamiseen median herättämien tunteiden tunnistaminen sopuisan yhteiskäytön harjoittelu	omien mediavalintojen tekeminen median herättämien tunteiden käsittely turvataidot ja aikuiseseen tukeutuminen	median pohtiminen perheissä, esim. ajankäyttö, säännöt ikärajat mediankäytön hyvät tavat ja ergonomia mielipiteet ja vaikuttaminen

Miten mediakasvatusta voi toteuttaa?

- Mediakasvatusta voidaan toteuttaa hyvin monin eri tavoin. **Tavoitteiden asettaminen selkeyttää toimintaa:** esimerkiksi *millaisia asioita kasvatuksella on tarkoitus opettaa lapselle ja mitkä työskentelytavat auttavat päämäärän saavuttamisessa* (Mediataitokoulu 2015).
- **Mediakasvatus on hyvä sisällyttää osaksi arkea ja päivittäistä kasvatusta,** mutta se voi olla myös esimerkiksi opetustuokio tai pidempiaikainen projekti. Medianilmiöt ovat monialaisia ja siksi mediakasvatus soveltuu hyvin muun muassa ilmiöpohjaiseen, eheytettyyn pedagogiikkaan.
- Mediakasvatus kehittää lapsen medianlukutaitoja mutta myös monia muita oppimisen osa-alueita, kuten esimerkiksi sosiaalisia taitoja.

Turvallinen mediankäyttö

Sallittu
kaikenikäisille

Tillåtet för
alla åldrar

Ikärajat:

- Varhaiskasvatuksessa lasten kanssa voidaan katsoa vain kaikille sallittuja, eli S- tai T-merkittyjä kotimaisia ohjelmia. (Mediapoluilla.fi 2021).
- Ikärajat eivät kuitenkaan kerro, mille ikäryhmälle ohjelma on suunnattu, esimerkiksi S-merkintä ei suoraan tarkoita, että kyseessä on lastenohjelma (Lasten mediamaailma pähkinänkuoressa 2016).
- Ikämerkintä 3 tarkoittaa, että peli on sallittu kaikenikäisille (kavi.fi 2021, Tietoa pelien ikärajoista).
- Pelien ikärajat eivät kerro suoraan pelien vaikeustasosta tai pelin soveltuvuudesta ikäryhmälle. Ikärajat varoittavat mahdollisesti haitallisista sisällöistä.

Kuvien lähteet: www.kavi.fi ja
www.peliraati.fi/vanhemmille/28-5-digitaalisten-pelien-ikarajat

Tehtävätyyppejä mediakasvatukseen

- **Analysoiva:** *mediaesitysten tulkinta. Esimerkiksi väri- ja äänimaailman tunnistaminen ja erittely.*
- **Pohtiva:** *mietitään ja pohditaan jonkin mediaesityksen sisältöä.*
- **Keskusteleva:** *keskustellaan ryhmässä nähdyn ja koetun perusteella.*
- **Toiminnallinen:** *tehdään asioita konkreettisesti, hyödynnetään liikuntaa.*
- **Tuotannollinen:** *tuotetaan itse mediaesityksiä.*
- **Suojelullinen:** *opetellaan median turvataitoja.*
- **Julkinen:** *järjestetään esim. näyttely tai esittely, julkistetaan lasten tuottamat mediasisällöt.*

Lähde: Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa, Stakes ja opetusministeriön mediamuffinssi –hanke 2008

Mediakasvatus, nettivinkkejä

- *Netistä löytyy runsaasti tietoa ja materiaalia mediakasvatukseen. Ohessa sivustoja ja linkkejä, joiden avulla pääsee alkuun:*
- **Mediapoluilla:** www.mediapoluilla.fi Sivustolle on koottu runsaasti tietoa varhaiskasvatuksen mediakasvatuksesta. Sivustolta löytyy esimerkiksi tietoa, kuinka lapsen medialukutaito kehittyy ikäryhmittäin, toimintatapoja yhteiseen keskusteluun ja suunnitteluun mediakasvatuksen kehittämiseksi sekä käytännön vinkkejä ja lasten kanssa tehtäviä harjoituksia.
- **Metka mediakasvatuskeskus:** www.mediametka.fi Sivustolla on materiaalia mediakasvatuksesta ikäryhmittäin ja Metkan kautta pystyy myös tilaamaan mediakasvatuksen työpajoja.
- **100 oivallusta mediareppuun:** 100-oivallusta-mediareppuun.pdf (wordpress.com) Mediatehtäviä varhaiskasvatukseen. Materiaali sisältää 100 pientä mediatehtävää. Tehtävät on luokiteltu oppimisalueittain mm. "Kielten rikas maailma", "Ilmaisun monet muodot".

Mediakasvatus, nettivinkkejä

- **Mediataitokoulu:** www.mediataitokoulu.fi Sivustolla on yleistä tietoa mediakasvatuksesta sekä mediakasvatuksen tehtäväpankki.
- **Mediakasvatusseura:** www.mediakasvatus.fi Sivustolla on yleistä tietoa ja materiaalia mediakasvatuksesta.
- **Mannerheimin lastensuojeluliitto:**
www.mll.fi/ammattilaisille/varhaiskasvattajille/mediakasvatus-varhaiskasvatuksessa/ Sivustolta löytyy tietoa mediakasvatuksesta sekä materiaalia lasten mediakasvatukseen.

Mediakasvatus, esimerkkitehtäviä

Vinkit on koottu muokaten seuraavista materiaaleista:

Sata oivallusta mediareppuun
Mediatehtäviä varhaiskasvatukseen
(MLL)
Mediatyökaluja varhaiskasvatukseen
(MLL)

Vinkki 1: Lapsille tärkeitä mediahahmoja hyödynnetään liikunnassa, esimerkiksi Maa-meri-laiva muutetaan muotoon Anna-Elsa-Olaf tai leikitään Ryhmä Hau –hippaa.

Vinkki 2: Havainnoidaan lähiympäristöä kuvasuunnistuksen avulla. Kuvataan etukäteen lähiympäristön yksityiskohtia esim. leikkipaikan kiikku, erikoinen puu tai kivi, hiekkalaatikon reuna jne. Lapset etsivät kuvassa näkyvän kohteen pareittain. Kuvat voi olla tabletilla tai tulostettuna.

Vinkki 3: Keskustelleen lapsia kiinnostavista peleistä ja niissä olevista hahmoista. Luodaan omat pelihahmot, joille lapset keksivät nimet, erikoiskyvyt ja ulkoasun. Piirretään hahmot. Pelihahmoista voi myös koota näyttelyn tai tehdä animaation.

Mediakasvatus, esimerkkitehtäviä

Vinkit on koottu muokaten seuraavista materiaaleista:

Sata oivallusta mediareppuun
Mediatehtäviä varhaiskasvatukseen
(MLL)
Mediatyökaluja varhaiskasvatukseen
(MLL)

- **Vinkki 4.** Lapset tuovat kotoa pelihahmon, pehmolelun tai muun lelun, joka kuvaa rohkeaa ja ystävällistä mediahahmoa. Hahmot esitellään pienryhmissä ja kerrotaan muille miksi hahmo on ystävällinen ja rohkea. Esittelyn jälkeen lapset ottavat kuvan hahmostaan. Lasten ottamat kuvat tulostetaan ja askarrellaan niistä sarjakuvia.
- **Vinkki 5:** Järjestetään lasten oma uutiskatsaus. Lapset leikkivät vuorotellen uutistenlukijaa ja kertovat oman päivän tärkeimmän uutisensa. Leikkiä varten voi askarrella esim. pahvisen television. Uutistenlukijan lisäksi leikkiin voidaan myös ottaa mukaan muita media-ammatteja kuten kuvaaja ja haastattelija.
- **Vinkki 6:** Lapsien valitsemista mediahahmoista tulostetaan kuvat. Askarrellaan tulostetuista kuvista lorukortit. Sepittäkää lasten kanssa yhdessä jokaisesta mediahahmosta loru ja kirjottakaa se kuvan taakse. Päällystäkää lorukortit ja lukekaa omat lorut.

HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijät: Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen digitutorit

Huoltajien tukeminen mediakasvatuksessa

- MLL:n materiaalit tukevat digiajan vanhemmuutta
 - [Hyvinvointia digiajassa -sivusto](#) -sisältää tietoa mm. tasapainoisesta media-arjesta, lasten omista laitteista ja ruutuajasta, turvallisista digitaalisista ympäristöistä sekä koulutuksista
 - [Lapset ja media](#) -sivusto sisältää tietoa mm. digitaalisesta pelaamisesta ja digipuhavinkeistä.
 - [Lapsi ja media -opas](#)
- Mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikön [materiaaleja](#) tilattavaksi päiväkotiin ja huoltajille jaettavaksi

Vasukeskustelu etänä Teamsin välityksellä

- Kysy huoltajalta onko Teams välineenä ok
- Tietokoneella liittyminen onnistuu selaimen avulla, puhelimeen täytyy asentaa sovellus, mutta kirjautumista ei vaadita
- Luo jokaiselle vasukeskustelulle oma kokous, lähetä linkki huoltajan sähköpostiin
- Jaa omalta koneelta näyttö tai pyydä huoltajaa avaamaan Daisy, jotta vasunäkymä molemmilla
- Kuvien ja videoiden näyttäminen vasukeskustelussa

Lähteet

Kavi.fi 2021: <https://kavi.fi/ikarajat/yleistieto/pegi/>. 2.3.2021

Kylmänen, T. 2010. Mediamylly. Kasvattajan opas esi- ja alkuopetuksessa. Helsinki: Tammi.

Opetushallitus 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018.

Dokumenttikameran käyttövinkit.

<https://blog.edu.turku.fi/vakadigi/dokumenttikamera/3-5-vuotiaat/>. 2.3.2021.

Davis, J. 2015. Valokuvauskirja –kuvakulmia kameran käyttöön. Lontoo: Frances Lincoln Ltd.

Sovelluksien kuvakkeet: AppStore, Muut kuvat: Pixabay

Lähteet

Kiesiläinen, I. Kamerakynä.fi. 2017. [Ismo Kiesiläisen mediakasvatussivusto: Kamerakynän pedagogiikka \(kamerakyna.fi\)](https://www.kamerakyna.fi/) 19.3.2021

Kiesiläinen, I. 2020 (versio). Kamerakynän pedagogiikka. Opettajan käsikirja. [http://www.kamerakyna.fi/kamerakynan_pedagogiikka_-_opettajan_kasikirja_\(2017\)_web.pdf](http://www.kamerakyna.fi/kamerakynan_pedagogiikka_-_opettajan_kasikirja_(2017)_web.pdf) 2.3.2021.

Mediapoluilla.fi 2021: <https://www.mediapoluilla.fi/lapsi/> 2.3.2021.

Mediakasvatusseura 2020: <https://mediakasvatus.fi/mediakasvatus/> 2.3.2021.

Mediataitokoulu 2020: https://mediataitokoulu.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=323:mediakasvatus&catid=10&Itemid=414&lang=fi 2.3.2021.

Lasten mediamaailma pähkinänkuoressa 2016: <https://mediakasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/06/Lasten-mediamaailma-pahkinankuoressa-1.pdf> 2.3.2021.

Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa, Stakes ja opetusministeriön mediamuffinssi –hanke 2008